

Smrt.

Něco, nač bez výjimky všichni lidé věří, jest smrt! Každý jest přesvědčen o tom, že přijde. Jest to jedna z nemnohých skutečností, o které nepanuje žádný spor a žádná nevědomost. Vzdor tomu, že všichni lidé od dětství počítají s tím, že jednou musí zemřít, brání se přece většina jich této myšlence. Mnozí se přímo rozhorlí, mluví-li se o tom v jejich přítomnosti. Jiní vyhýbají se opět úzkostlivě návštěvám hřbitovů a pohřbů. Setkají-li se přece někdy na ulici s pohřbem, snaží se zbaviti opět co nejrychleji každého dojmu. Při tom je svírá stále tajná úzkost, že by je smrt mohla překvapit někdy rázem. Zdržuje je neurčitý strach, aby k této nezvratné skutečnosti přistoupili s vážnými myšlenkami.

Není snad druhé události, která by při své nezbytnosti byla v myšlenkách posunována tak stranou, jako smrt. A přece kromě zrození je sotva ještě nějaký významnější děj v pozemském životě jako smrt. Je nápadno, že člověk chce se tak málo zabývati právě počátkem a koncem svého pozemského bytí, zatím co se snaží přikládati všem jiným dějům hluboký význam. I když jsou to věci úplně vedlejší. Bádá a hloubá více o tom, co se děje mezi tím, než o tom, co by mu přineslo vysvětlení. O začátku a konci svého životního běhu. Vždyť smrt a zrození jsou spojeny tak úzce proto, že jedno je výsledkem druhého.

Jak málo vážnosti přikládá se však již plození! Jen ve velmi vzácných případech lze tu najíti něco důstojného člověka. Právě u tohoto děje staví se lidé se zálibou na roveň zvířatům, ale ani zde nedovedou zachovat nevinnost zvířat. Tím se staví pod zvíře.

Neboť zvíře jedná vždy podle svého stupně, jaký ve stvoření zaujímá. Ale člověk nedovede nebo nechce zachovati stupeň, který mu přísluší. Sestupuje hlouběji a pak se diví, když to v různých směrech jde s celým lidstvem znenáhla s kopce. Již svatební zvyky jsou zařízeny tak, aby se na manželský svazek hledělo jako na čistě světskou záležitost. V mnohých případech jde to dokonce tak daleko, že vážně založené povahy se s hnusem odvracejí od nepochybných podrobností, které svědčí jen o pozemském styku. Svatební hostiny v nižších i lepších kruzích zvrhly se v mnohých případech v pravé kuplířské hody a všichni rodičové, kteří jsou si vědomi své veliké zodpovědnosti, měli by co nejpřísněji zapovědět svým dětem, aby se jich zúčastňovaly. Jinoši a dívky, kteří v sobě sami neucítí vznikat odpor při mravech a narážkách na takových slavnostech a z toho důvodu z nich neodejdou ve vědomí vlastní zodpovědnosti za každé své hnutí, patří již stejně na takový nízký stupeň a nelze jich proto při posuzování brát v úvahu. Jako by se lidé i zde snažili otráveným opojením přehoupnouti se přes něco, nač nechtějí myslet.

Staví-li se pozemský život na takovýchto lehkovážných základech, jak se to stalo mravem a obyčejem, pak lze pochopit, že se lidé snaží přenést se klamem i přes smrt tím, že křečovitě usilují, aby na ni nemysleli. Toto odsunování všech vážných myšlenek je v úzké souvislosti s vlastním nízkým stavem při plození. Neurčitý strach, který běží vedle člověka po celý pozemský život jako stín, vzniká z větší části z plného vědomí veškeré nesprávnosti lehkomyšlných činů, které člověka snižují. A když lidé nemohou dojíti klidu jinak, chytají se naposled křečovitě a uměle sebeklamu, že buď smrtí je všemu konec, čímž plně dosvědčují vědomí své méněcennosti a zbabělosti před nějakou zodpovědností, a nebo se těší naději, že nejsou o mnoho horší

než jiní lidé.

Ale všechny ty domýšlivosti nemění ani hrášku na skutečnosti, že i pro ně nadejde pozemská smrt. Blíží se každým dnem, každou hodinou! Často je žalostno pohledět, když v posledních hodinách u většiny lidí, kteří se tvrdošíjně snažili popírat zodpovědnost v dalším životě, začne pojednou úzkostlivé ptaní, které dokazuje, jak se náhle matou ve svém přesvědčení. To jim však málo prospěje. Je to zase jen zbabělost, která jim krátce před velkým krokem z pozemského života pojednou dává viděti možnost dalšího života a tím i zodpovědnosti. Avšak úzkost, strach a zbabělost, stejně jako vzdor nepřispívají nijak ke zmírnění nebo rozuzlení nezbytného zvrtného působení všech činů. Prohlédnutí, tedy dojití k poznání, neděje se také tímto způsobem. Rozumová chytrost, tak často vyzkoušená v pozemském životě, provede umírajícím lidem ze strachu ještě v posledních hodinách zlý kousek. V obvyklé opatrnosti by pojednou chtěla, aby se rychle stali ještě rozumově zbožnými ve chvíli, kdy vybavení se dále žijícího jemnohmotného člověka z hrubohmotného těla dostoupilo již tak značného stupně, že citový život rovná se při tomto vybavení již síle rozumu, jemuž byl dosud násilně podřízen.

Ničeho tím nezískají. Sklidí to, co ve svém pozemském životě zaseli myšlenkami a skutky. Nelepší a nezmění se tím ani to nejmenší! Neodolatelně budou vtaženi do soukolí přísně pracujících zákonů zvrtného působení, aby v nich v jemnohmotném světě prožili všechno to, v čem chybovali, tedy z klamného přesvědčení mysleli a konali. Takoví lidé mají všechny příčiny, aby se obávali hodiny vybavení se z pozemského hrubohmotného těla, které bylo jim po určitou dobu ochrannou

zdí při mnohých jemnohmotných dějích. Tato ochranná zeď byla jim na čas ponechána jako štít a kryt, aby za ní mohli v nerušeném klidu změnit k lepšímu, nebo zcela rozuzlití mnohé, co by je jinak bez této ochrany muselo těžce postihnout.

Pro toho, kdo se tímto časem milosti pozemského života propotácí v lehkomyšlném sebeklamu jako v opojení, jest to dvojnásob, ba desateronásob smutné. Bázeň a strach jsou tedy u mnohých odůvodněny.

Zcela jinak je tomu u těch lidí, kteří svůj pozemský život nepromarnili. Kteří ještě v pravý čas, i když v pozdní hodině, ne však z bázně a strachu, nastoupili cestu duchovního vzestupu. Svě vážné a opravdové hledání berou s sebou do jemnohmotného světa jako hůl a oporu. Bez bázně a úzkosti mohou podniknouti krok ze světa hrubohmotného do jemnohmotného, krok, který jest pro každého neodvratný. Vždyť všechno, co je pomíjivé, jako hrubohmotné tělo, musí jednou opět zahynouti. Mohou jen uvítati hodinu této proměny, protože jest pro ně nutný pokrok, nechť je jim v jemnohmotném životě prožívati cokoliv. Dobré je pak oblažiti, těžké se jim ku podivu usnadní. Dobré chtění pomáhá při tom mocněji, než kdy tušili.

Samotný děj smrti není nic jiného, než zrození do jemnohmotného světa. Podobá se ději narození do světa hrubohmotného. Jemnohmotné tělo po svém vybavení je spojeno po nějakou dobu s hrubohmotným tělem jako pupeční šňůrou. Tato šňůra má tím menší pevnost, čím výše ten, kdo se zrodil do jemnohmotného světa, vyvinul svou duši již za pozemského bytí pro tento jemnohmotný svět, který jest přechodem do království Božího. Čím více se poutal svým chtěním k zemi, tedy hrubohmotnému, a nechtěl nic věděti o dalším životě

v jemnohmotném světě, tím pevnější jest také tato šňůra následkem jeho chtění. Také jeho jemnohmotné tělo, kterého je mu třeba jako roucha ducha v jemnohmotném světě, je proto hutnější. Ale čím jest hutnějším jeho jemnohmotné tělo, tím jest podle obvyklých zákonů těžším a jeví se proto také nutně temnějším. Následkem této veliké podobnosti a blízké příbuznosti se vším hrubohmotným se také velmi těžko odloučí od hrubohmotného těla. Stává se, že takový člověk musí ještě procítit poslední hrubohmotně tělesné bolesti a celý rozklad při zpráchnivění. Při žehu také nezůstává necitelným. Po konečné odluce této spojovací šňůry klesá však v jemnohmotném světě až tak hluboko, kde jeho okolí má stejnou hutnost a tíži. V této stejné tíži najde také vesměs stejně smýšlející. Je pochopitelné, že mu tam bude hůře než na zemi v hrubohmotném těle, protože v jemnohmotném světě všechny city vyžívají se **plně** a bez překážky.

Jinak jest tomu s lidmi, kteří již v pozemském životě začali se vzestupem ke všemu ušlechtilému. Protože mají v sobě živé přesvědčení o kroku do jemnohmotného světa, je i vybavení mnohem lepší. Jemnohmotné tělo i spojovací šňůra nejsou hutné. Tento rozdíl a vzájemná cizota s tělem hrubohmotným způsobují, že vybavení děje se velmi rychle. Jemnohmotné tělo po celý tak zvaný smrtelný zápas, nebo za posledního škubání svalů hrubohmotného těla, dávno již stojí **vedle** tohoto těla. Může-li se vůbec mluvit o smrtelném zápase při normálním umírání takového člověka. Uvolněný, ne příliš hutný stav spojovacího provazce nedovolí vedle stojícímu jemnohmotnému člověku, aby spolupocíťoval nějaké bolesti. Tento lehký spojovací provazec ve svém nehmotném stavu nemůže býti žádným vodičem bolesti od hrubohmotného k jemnohmotnému. Následkem své větší

jemnosti přetrvává také rychleji spojení mezi oběma těly tak, že jemnohmotné tělo jest úplně osvobozeno v mnohem kratší lhůtě a vznese se pak do výše do oné oblasti, která jest stejného, jemnějšího a lehčího druhu. Tam bude moci najíti také jen stejně smýšlející a ve zvýšeném dobrém citovém životě dojde míru a štěstí. Takové lehčí a méně hutné jemnohmotné tělo jeví se přirozeně také světlejším a jasnějším. Dalším vývojem dospěje konečně k tak velkému zjemnění, že z něho začne vyzařovati čistě duchovní, které v něm spočívá. Pak on sám, jako úplně světelně zářící, vejde do čistě-duchovně-bytostného.

Ale nechtě jsou varováni lidé, kteří prodlévají u lože umírajícího, aby nevy pukali v hlasitý nářek. Při silně projevované bolesti nad rozloučením může jemnohmotný člověk, který se vybavuje, nebo snad již stojí vedle, býti tím dotčen a pak to slyší a cítí. Probudí-li se v něm soucit nebo přání, aby řekl ještě slova útěchy, spoutá ho opět tato touha s potřebou učiniti se **srozumitelným** bolestně naříkajícím osobám. Pozemsky srozumitelným může se státi jen za pomoci mozku. Toto úsilí má za následek těsné spojení s hrubohmotným tělem a nutně je vyžaduje. Důsledkem toho jest, že jemnohmotné tělo, které se dosud vybavuje, nejen že se spojí opět úžeji s tělem hrubohmotným, ale také jemnohmotný člověk již odpoutaný a stojící vedle vrací se znovu do hrubohmotného těla. Konečným výsledkem toho jest, že znovu pociťuje všechny bolesti, kterých byl již zbaven. Nové vybavování děje se pak mnohem tíže a může trvati až několik dní. Tím nastává tak zvaný prodloužený smrtelný zápas, který je opravdu bolestný a těžký pro toho, kdo se chce vybavit. Vinu na tom nesou ti, kdo svou sobeckou bolestí volali ho zpět z jeho přirozeného vývoje. Tímto přerušením normálního průběhu nastalo nové násilné připoutání. I když bylo

---

to zaviněno slabým pokusem učiniti se srozumitelným. Uvolniti opět tuto nepřirozenou vazbu není lehkým tomu, kdo je v tom dosud úplně neobeznalý. Nemůže mu při tom býti pomůženo, protože nové spoutání chtěl sám. Toto připoutání může lehce nastati v době, kdy hrubohmotné tělo dosud zcela nevychladlo, a je tu ještě spojovací provazec, který se zpřetrhává často teprve po mnoha týdnech. Jsou to tedy zbytečná muka pro odcházejícího a je to bezohlednost a surovost od těch, kdo jsou kolem. Proto má v pokoji umírajícího panovati naprostý klid a důstojná vážnost, odpovídající významné hodině. Osoby, které se ovládati nedovedou, měly by býti odvedeny násilím i když jsou to nejbližší příbuzní.